

ИЖТИМОЙ ТАДҚИҚОТЛАР ЖУРНАЛИ

9 ЖИЛД, 3 СОН

ЖУРНАЛ СОЦИАЛЬНЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ

ТОМ 9, НОМЕР 3

JOURNAL OF SOCIAL STUDIES

VOLUME 9, ISSUE 3

ИЖТИМОЙ ТАДҚИҚОТЛАР ЖУРНАЛИ

ЖУРНАЛ СОЦИАЛЬНЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ | JOURNAL OF SOCIAL STUDIES

№3 (2026) DOI <http://dx.doi.org/10.26739/2181-9556-2026-3>

Бош муҳаррир:
Главный редактор:
Chief Editor:
Сеитов Азамат Пулатович
доктор социологических наук
(Doctor of sociology, DSc)

Бош муҳаррир ўринбосари:
Заместитель главного редактора:
Deputy Chief Editor:
Сабирова Умида Фархадовна
доктор социологических наук
(Doctor of sociology, DSc)

ТАҲРИРИЙ МАСЛАҲАТ КЕНГАШИ | РЕДАКЦИОННЫЙ СОВЕТ | EDITORIAL BOARD:

22.00.01-Социология назарияси, методологияси ва тарихи. Социологик тадқиқотлар усуллари.
Теория, методология и история социологии. Методы социологических исследований.
Theory, methodology and history of sociology. Methods of sociological research.

Бекмурад Мансур Бобомурадovich
доктор социологических наук, профессор (Узбекистан)
Каланов Комил Куллахматович
кандидат социологических наук, профессор (Узбекистан)
Убайдуллаева Раиса Турсуновна
доктор социологических наук, доцент (Узбекистан)
Негматова Шахзода Шухратовна
доктор философских наук, профессор (Узбекистан)
Шайылдаева Асель Кокоевна
кандидат социологических наук (Кыргызстан)

Исмаилов Алишер Агзамович
доктор экономических наук, (Узбекистан)
Щепилова Галина Германовна
доктор философских наук, профессор (Россия)
Рожанский Михаил Яковлевич
кандидат философских наук (Россия)
Маматов Нормурат
доктор философских наук, профессор (Узбекистан)
Бурнашев Рустам Ренатович
кандидат философских наук, профессор (Казахстан)

22.00.02-Ижтимоий тузилиш, ижтимоий институтлар ва турмуш тарзи
Социальные структуры, социальные институты и образ жизни
Social structures, social institutions and way of life

Умаров Абсалом Адилевич
доктор социологических наук, профессор (Узбекистан)
Холбеков Абдугани Жуманазарович
доктор социологических наук, профессор (Узбекистан)
Шайхисламов Рафаэль Бадретдинович
доктор социологических наук, профессор (Россия)
Акулич Мария Михайловна
доктор социологических наук, профессор (Россия)

Антонио Алонсо Марсос
доктор политических наук, профессор (Испания)
Фадеева Любовь Александровна
доктор социологических наук, профессор (Россия)
Виктор Агаджаньян
доктор философии по социологическим наукам,
профессор (США)
Абдулазизов Абдулвохид Хабибуллович
кандидат социологических наук, доцент (Узбекистан)

22.00.03-Ижтимоий онг ва ижтимоий жараёнлар социологияси.
Социология социального сознания и социального процесса.
Sociology of social consciousness and social process

Аликариев Нуритдин Сапаркариевич
доктор экономических наук, профессор (Узбекистан)
Матибаев Тасполат Балтабаевич
доктор социологических наук, профессор (Узбекистан)
Николов Стефан
доктор философии по социологическим наукам, (Болгария)

Мирзахмедов Абдирашид Мамасидикович
доктор философских наук, профессор (Узбекистан)
Ли Ци
доктор исторических наук, профессор (Китай)
Сухомлинова Марина Валерьяновна
доктор социологических наук, профессор (Россия)

www.tadqiqot.uz решают задачи, предусмотренные Стратегией Узбекистана 2030, направленные на развитие науки за счет внедрения достижений научных исследований ученых и служащих их признанию в международном научном сообществе. Так, каждой статье, опубликованной в журнале, присваивается номер DOI (Crossref). Журналы включены в международные индексные базы данных. Входит в список журналов ВАК Узбекистана.

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ | РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ | EDITORIAL TEAM:

22.00.01-Социология назарияси, методологияси ва тарихи. Социологик тадқиқотлар усуллари.
Теория, методология и история социологии. Методы социологических исследований.
Theory, methodology and history of sociology. Methods of sociological research.

Пармонов Фарход Ярашевич

доктор социологических наук, доцент (Узбекистан)
Жусубалиев Абдикайым Рысбаевич
кандидат социологических наук, доцент (Кыргызстан)
Алимухамедова Нодира Ядгаровна
доктор философии по философским наукам (Узбекистан)

Камалова Хатира Сабыровна

кандидат социологических наук, доцент (Узбекистан)
Тагиева Гулсум Гафуровна
доктор философии по социологическим наукам (Узбекистан)
Ахмедова Феруза Медетовна
доктор философии по социологическим наукам (PhD)
(Узбекистан)

22.00.02-Ижтимоий тузилиш, ижтимоий институтлар ва турмуш тарзи
Социальные структуры, социальные институты и образ жизни
Social structures, social institutions and way of life

Аликариева Аълохон Нуриддиновна

доктор социологических наук, доцент (Узбекистан)
Зайтов Элёр Холмаматович
доктор философии по социологическим наукам,
доцент (Узбекистан)
Уразалиева Гулшода Бекпұлатовна
кандидат социологических наук, доцент (Узбекистан)

Мирзахмедов Хуршид Абдирашидович

доктор философии по социологическим наукам,
доцент (Узбекистан)
Қаюмов Қахрамон Нозимжонович
доктор философии по социологическим наукам (Узбекистан)
Махкамов Қодиржон Одилжонович
доктор философии по социологическим наукам,
доцент (Узбекистан)

22.00.03-Ижтимоий онг ва ижтимоий жараёнлар социологияси.
Социология социального сознания и социального процесса.
Sociology of social consciousness and social process

Сеитова Зухраhon Пиржановна

доктор социологических наук, доцент (Узбекистан)
Доспанова Дилара Уракбаевна
кандидат филологических наук, доцент (Узбекистан)
Рахимбаева Дилбархон Абдулхамитовна
кандидат философских наук, доцент (Узбекистан)

Каримов Бобир Шаропович

доктор социологических наук, доцент (Узбекистан)
Якубов Ильдар Харрасович
кандидат политических наук, доцент (Узбекистан)
Абдухалилов Абдулло Абдухамитович
доктор философии по социологическим наукам,
доцент (Узбекистан)

Page Maker | Верстка | Саҳифаловчи: Хуршид Мирзахмедов

Контакт редакций журналов. www.tadqiqot.uz
ООО Tadqiqot город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Тел: (+998-94) 404-0000

Editorial staff of the journals of www.tadqiqot.uz
Tadqiqot LLC the city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Phone: (+998-94) 404-0000

МАҚОЛАДА КЕЛТИРИЛГАН ДАЛИЛЛАРНИНГ ТЎҒРИЛИГИ УЧУН МУАЛЛИФ МАСЪУЛДИР | АВТОР НЕСЕТ ОТВЕТСТВЕННОСТЬ ЗА ДОСТОВЕРНОСТЬ ФАКТОВ ИЗЛОЖЕННЫХ В СТАТЬЕ

МУНДАРИЖА | СОДЕРЖАНИЕ | CONTENT

1. Холбеков Абугани ЛИТЕРАТУРНЫЙ МЕТОД КАК СОЦИОЛОГИЧЕСКИЙ ИНСТРУМЕНТ В АНАЛИЗЕ ТОТАЛИТАРИЗМА (НА ПРИМЕРЕ РОМАНА «1984»).....	8
2. Султанова Эътибор МЕХАНИЗМЫ ПОЛИТИКИ ТОЛЕРАНТНОСТИ В НОВОМ УЗБЕКИСТАНЕ.....	15
3. Латипова Нодира МЕСТО И РОЛЬ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ЭТИКИ В СОЦИАЛЬНОЙ РАБОТЕ.....	21
4. G'afforova Mavlyuda JAMIYAT HAYOTIDA XOTIN-QIZLARNING SOTSIOMADANIY QIYOFASI.....	29
5. Tagiyeva Gulsum, Tursunboyev Jahongir O'ZBEKISTONDA ISTIQBOLLI YOSH RAHBAR KADRLARNI TAYYORLASH TIZIMINING SOTSIOLOGIK TAHLILI.....	38
6. Xolbekov Abdugani, Axmedov Tuychi IJTIMOIY XAVFLAR SHAROITIDA MAHALLANING ROLI VA ANAMIYATI.....	51
7. Якубов Ильдар КОНЦЕПЦИИ УПРАВЛЕНИЯ В УСЛОВИЯХ ТРАНСФОРМАЦИИ РОЛИ ГОСУДАРСТВА: ПОЛИТИКО-СОЦИОЛОГИЧЕСКИЙ ПОДХОД.....	57
8. Хасанова Мавлюда, Низамов Шохрухжон РОЛЬ ПАТРИОТИЧЕСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ В ФИЛИАЛАХ РОССИЙСКИХ ВУЗОВ В УЗБЕКИСТАНЕ.....	63
9. Mannanova Nilufar BUYUK BRITANIYA DAVLAT FUQAROLIK XIZMATIDA KOMPETENSIYA MODELLARINING RIVOJLANISH AMALIYOTI.....	71
10. Berdimuratova Alima, Baymurzaev Azamat, Berdimuratov Nauriz JAMIYATDA KORRUPSIYAGA QARSHI KURASHISHDA FUQAROLIK JAMIYATI INSTITUTLARINING ROLI.....	78
11. Radjabova Aziza XALQARO MUNOSABATLAR VA JAHON SIYOSATIDA GENDER FENOMENI: FEMINISTIK NAZARIYANING KONSEPTUAL YONDASHUVLARI.....	87
12. Ixtiyarov Farxod RAQAMLI TENGSIZLIKNI INKLYUZIV YONDASHUV ASOSIDA BARTARAF ETISH IMKONIYATLARI.....	93
13. Ergasheva Mehribon “GENDER MADANIYATI” TUSHUNCHASI: MOHIYATI VA ASOSIY JIHLATLARI.....	100
14. Mengliyev Atabek REPRODUKTIV SALOMATLIKNI BELGILOVCHI IJTIMOYIY DETEMINANTLAR: SOTSIOLOGIK TAHLIL.....	107

15. Джураева Анна, Сеитов Азамат СОЦИАЛЬНАЯ ЦЕНА УСТОЙЧИВОСТИ: УРОКИ КРИЗИСА 2008 ГОДА И РИСКИ “ГОЛЛАНДСКОЙ БОЛЕЗНИ” ДЛЯ УЗБЕКИСТАНА.....	118
16. Mo‘minov Zokirjon TASHQI MIGRATSIYA JARAYONLARINI YUQUMLI FUNKSIYALARI: IJTIMOIIY- STRAUKTURAVIY TAHLIL.....	125
17. Husenov Sirojiddin “HAR BIR OILA TADBIRKOR” HARAКATI SAMARADORLIGINI OSHIRISH MASALALARI.....	132
18. Kalanova Sabohat, Saidov Ulug‘bek RAQAMLI JAMIYATDA AVLODLAR ALMASHINUVI JARAYONLARINING DIFFERENSIATSIYASI.....	140
19. Toshbo‘riyeva Sevara TA‘LIM VA OILAVIY QO‘LLAB-QUVVATLASHNING YOSH AYOLLAR IJTIMOIIY MOBILLIGIGA TA‘SIRI (SURXONDARYO VILOYATI MISOLIDA).....	150
20. Mannanov Erkin ETNOTURIZMNING NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLARIGA BIR NAZAR.....	157
21. Артыкова Алёна ОРИЕНТАЦИЯ НА ЧЕЛОВЕКА: НОВЫЙ ВЕКТОР РАЗВИТИЯ МАХАЛЛИ В УЗБЕКИСТАНЕ.....	164
22. Zaitova Sitara O‘ZBEKISTONDA KAM TA‘MINLANGAN OILALARNI MANZILLI QO‘LLAB- QUVVATLASH MEХANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH: MUAMMOLAR VA YECHIMLAR.....	177
23. Raximjonova Gulzira DAVLAT BOSHQARUVI SHAFFOFLIGINI TA‘MINLASHDA JAMOATCHILIK NAZORATINING O‘RNI: STATISTIK VA METODOLOGIK TAHLIL.....	186
24. Ro‘yiddinova Aisha O‘ZBEKISTONDA ISHONCHLI AXBOROT MUHITINING HOLATI VA UNING XALQARO KO‘RSATKICHLARDAGI O‘RNI.....	196
25. Xaydarova Javohira RAHBAR AYOLLARNING BOSHQARUV KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISHNING MEХANIZMLARI.....	203

ИЖТИМОЙ ТАДҚИҚОТЛАР ЖУРНАЛИ

ЖУРНАЛ СОЦИАЛЬНЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ | JOURNAL OF SOCIAL STUDIES

Husenov Sirojiddin,
O‘zMU mustaqil tadqiqotchisi
e-mail: sirojiddin_husenov@gmail.com

“HAR BIR OILA TADBIRKOR” HARAKATI SAMARADORLIGINI OSHIRISH MASALALARI

 <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.21111763>

ANNOTATSIYA

Maqolada “Har bir oila – tadbirkor” dasturi doirasida aholi bandligini ta’minlash va oilaviy tadbirkorlikni rivojlantirish tizimini takomillashtirish masalalari tahlil qilingan. Muallif tomonidan hududlardagi mavjud iqtisodiy imkoniyatlardan to’liq foydalanish, imtiyozli kreditlash jarayonini soddalashtirish va subsidiyalar ajratishning samarali mexanizmlari tadqiq etilgan. Shuningdek, kichik biznes sub’ektlari faoliyatini kengaytirish yo‘lidagi to‘siqlar aniqlanib, ularni bartaraf etish yuzasidan amaliy takliflar ishlab chiqilgan. Mazkur harakat samaradorligini oshirish maqsadida raqamli texnologiyalarni joriy etish, aholining moliyaviy savodxonligini yuksaltirish va tadbirkorlik ko‘nikmalarini shakllantirish istiqbollari asoslab berilgan. Tadqiqot xulosalari kambag‘allikni qisqartirish strategiyasini muvaffaqiyatli amalga oshirishga xizmat qiladi.

Katil so‘zlar: oila, tadbirkorlik, samaradorlik, kredit, bandlik, daromad, raqamlashtirish, kambag‘allik, investitsiya, rivojlanish.

Хусенов Сирожиддин,
Независимый соискатель НУУз,
e-mail: sirojiddin_husenov@gmail.com

ВОПРОСЫ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ ДВИЖЕНИЯ «КАЖДАЯ СЕМЬЯ – ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬ»

АННОТАЦИЯ

В статье анализируются вопросы совершенствования системы обеспечения занятости населения и развития семейного предпринимательства в рамках программы «Каждая семья – предприниматель». Автор исследует эффективные механизмы полного использования экономического потенциала регионов, упрощения льготного кредитования и выделения субсидий. Выявлены барьеры на пути расширения деятельности субъектов малого бизнеса, разработаны практические предложения по их устранению. Обоснованы перспективы внедрения цифровых технологий, повышения финансовой грамотности населения и формирования предпринимательских навыков для роста эффективности данного движения. Выводы исследования способствуют успешной реализации стратегии сокращения бедности, обеспечению устойчивого экономического роста регионов страны.

Ключевые слова: семья, предпринимательство, эффективность, кредит, занятость, доход, цифровизация, бедность, инвестиции, развитие.

Husenov Sirojiddin,Independent Researcher of the National University
of Uzbekistan (NUUZ),
e-mail: sirojiddin_husenov@gmail.com**ISSUES OF INCREASING THE EFFICIENCY OF THE “EVERY FAMILY IS AN
ENTREPRENEUR” MOVEMENT****ABSTRACT**

The article analyzes issues of improving the system of ensuring population employment and developing family entrepreneurship within the “Every family – an entrepreneur” program. The author explores effective mechanisms for fully utilizing regional economic potential, simplifying preferential lending, and allocating subsidies. Barriers to expanding small business activities are identified, and practical proposals for their elimination are developed. Prospects for introducing digital technologies, increasing financial literacy of the population, and forming entrepreneurial skills to enhance this movement's efficiency are justified. The research findings contribute to the successful implementation of poverty reduction strategy and ensuring sustainable economic growth.

Keywords: family, entrepreneurship, efficiency, credit, employment, income, digitalization, poverty, investment, development.

KIRISH

Yangi O‘zbekistonda amalga oshirilayotgan ijtimoiy-iqtisodiy transformatsiyalar sharoitida aholining tadbirkorlik faolligini oshirish, oilaviy biznes sub’ektlarini institutsional qo‘llab-quvvatlash faqat iqtisodiy ko‘rsatkichlarni yaxshilashga emas, balki jamiyatning ijtimoiy tuzilmasini modernizatsiya qilishga qaratilgan strategik maqsad hisoblanadi. “Har bir oila tadbirkor” ijtimoiy harakati doirasida shakllangan “motivatsiya – ko‘nikma – moliyaviy ko‘mak” uchlik tizimining samaradorligini sotsiologik jihatdan baholash aholining turli qatlamlari o‘rtasida tadbirkorlik madaniyatining transformatsiyalashuv jarayonlarini teranroq anglash imkonini beradi.

METODOLOGIYA

Mazkur tadqiqotning maqsadi “Har bir oila tadbirkor” harakatining aholi bandligi, oila daromadlari, ijtimoiy farovonlik va tadbirkorlik faolligini oshirishdagi samaradorligini baholash hamda uni takomillashtirish mexanizmlarini ishlab chiqishdan iborat. Shu maqsadda tadqiqotda tizimli, institutsional, funksional va sotsiologik yondashuvlardan kompleks ravishda foydalanildi.

Tadqiqotning nazariy-metodologik asosini ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish nazariyasi, inson kapitali nazariyasi, tadbirkorlikni rivojlantirish konsepsiyasi, ijtimoiy mobillik nazariyasi hamda inklyuziv iqtisodiy o‘shish tamoyillari tashkil etadi. Ushbu nazariy yondashuvlar oilalarning iqtisodiy faolligini oshirishga qaratilgan davlat dasturlarining ijtimoiy samaradorligini baholash imkonini beradi. Qo‘llanilgan metodologik yondashuvlar “Har bir oila tadbirkor” harakatining ijtimoiy-iqtisodiy samaradorligini kompleks baholash, mavjud muammolarni aniqlash va uning ta’sirchanligini oshirish bo‘yicha amaliy takliflar ishlab chiqish imkonini berdi.

Empirik tadqiqotlar va sotsiologik so‘rovnoma natijalari shuni ko‘rsatadiki, oilaviy tadbirkorlikning rivojlanishi mahallalarda ijtimoiy kapitalning shakllanishiga, o‘zaro ishonch tarmoqlarining kengayishiga va ijtimoiy stratifikatsiya jarayonlarining barqarorlashuviga to‘g‘ridan-to‘g‘ri ta’sir ko‘rsatadi. Bu ijtimoiy harakatning samaradorligini oshirish, avvalambor, institutsional va sub’ekt darajasidagi omillarni o‘zaro muvofiqlashtirishni, davlat tomonidan ko‘rsatilayotgan moliyaviy va uslubiy ko‘mak mexanizmlarini individlarning ijtimoiy-psixologik tayyorgarligiga moslashtirishni taqozo etadi.

Prezidentimiz “Aholi bandligini ta’minlash, yoshlar va ishsiz fuqarolarni davlat hisobidan malakali kasb-hunarga o‘qitish, oilaviy tadbirkorlikni rivojlantirish, ehtiyojmand aholini manzilli qo‘llab-quvvatlash orqali 2026-yilgacha kambag‘allikni ikki barobar qisqartirish ko‘zda tutilmoqda.” [1], deb takidlagan edilar.

ASOSIY QISM

Sotsiologik tahlil jarayonida aniqlangan eng muhim tizimli muammolardan biri aholining ma'lum bir qismida moliyaviy resurslarni qabul qilish va ulardan samarali foydalanish borasidagi ijtimoiy mas'uliyat va motivatsion omillarning yetarli darajada rivojlanmaganligidir. Ijtimoiy harakat doirasida ajratilayotgan imtiyozli kreditlar ko'pincha faqatgina iqtisodiy muammolarni tezkor hal qilish yoki qisqa muddatli ehtiyojlarni qondirish vositasi sifatida qabul qilinib, barqaror ijtimoiy institut sifatidagi oilaviy biznesni shakllantirishga xizmat qilmayapti. Jamiyatda "ijtimoiy boqimandalik" (paternalistic orientation) kayfiyatining saqlanib qolishi davlat tomonidan berilayotgan moliyaviy ko'makni ijtimoiy nafaqa sifatida idrok etish fenomenini yuzaga keltirmoqda. Bu holat Maks Veberning tadbirkorlik etikasi va kapitalistik ruh to'g'risidagi nazariyasi kontekstida tahlil qilinganda, iqtisodiy harakatlarning ichki qadriyatlar tizimi va ijtimoiy normalar bilan naqadar uzviy bog'liqligini yaqqol namoyon etadi [2, – B.61]. Jamiyatdagi ichki qadriyatlar tizimini o'zgartirmasdan turib, faqatgina tashqi moliyaviy in'eksiyalar hisobiga barqaror ijtimoiy-iqtisodiy o'sishni ta'minlash imkonsizdir.

Ushbu tizimli nuqsonlarni bartaraf etish va "Har bir oila tadbirkor" harakatining ijtimoiy samaradorligini yangi bosqichga ko'tarish maqsadida, birinchi navbatda, potensial tadbirkorlarni tanlash va ularni moliyaviy resurslar bilan ta'minlashning institutsional modelini tubdan isloh qilish lozim. Kredit ajratish jarayonida mahallalardagi hokim yordamchilari tomonidan o'tkaziladigan skrining tizimini matematik-sotsiologik modellar asosida raqamlashtirish, inson omilining ta'sirini kamaytirish zarur. Har bir mahallaning ichki ijtimoiy-iqtisodiy drayverlari, hududiy ixtisoslashuvi, mehnat resurslarining tarkibi va mahalliy aholining an'anaviy ko'nikmalari chuqur ijtimoiy xaritalashtirish (social mapping) usuli orqali tahlil qilinishi kerak. Ijtimoiy xaritalashtirish davlat idoralariga qaysi mahallada qanday tadbirkorlik turini rivojlantirish lozimligi, qaysi xonadon real iqtisodiy salohiyatga ega ekanligi to'g'risida aniq ma'lumotlar bazasini taqdim etadi [3].

Institutsional samaradorlikni oshirishning ikkinchi muhim yo'nalishi ajratilayotgan moliyaviy mablag'larning maqsadli ishlatilishi ustidan jamoatchilik nazoratini va sotsiologik monitoring tizimini yo'lga qo'yish bilan bog'liq. Kredit olgan oilalarning keyingi faoliyati faqatgina bank hisobotlari yoki soliq tushumlari asosida emas, balki ijtimoiy farovonlik indeksi, oiladagi ish bilan bandlik darajasi va ijtimoiy mobillik ko'rsatkichlari orqali baholanishi shart. Per Burdening kapital turlari to'g'risidagi konsepsiyasiga tayangan holda aytish mumkinki, iqtisodiy kapital (kredit) madaniy kapital (bilim va ko'nikma) hamda ijtimoiy kapital (ishonch va aloqalar tarmog'i) bilan integratsiyalashmasa, u tez fursatda degradatsiyaga uchraydi va o'z qiymatini yo'qotadi. Davlat tomonidan beriladigan moliyaviy ko'makni oilaning ichki madaniy va ijtimoiy kapitali darajasiga qarab differentsiyalash, ya'ni bilim va ko'nikmasi yuqori bo'lgan, ammo mablag'i yo'q oilalarga ko'proq imkoniyat berish tizimi joriy etilishi maqsadga muvofiqdir.

Ijtimoiy harakatning samaradorligini cheklovchi yana bir jihat – aholining moliyaviy va huquqiy savodxonlik darajasining pastligidir. Sotsiologik tadqiqotlar davomida aniqlanishicha, imtiyozli kredit olish istagida bo'lgan fuqarolarning salmoqli qismi biznes-reja tuzish, bozor kon'yunkturasini tahlil qilish, xavf-xatarlarni baholash va soliq majburiyatlarini bajarish bo'yicha boshlang'ich tushunchalarga ham ega emas. Bu holat loyihalarning dastlabki yillardayoq inqirozga uchrashiga, oilalarning qarzdorlik botqog'iga botishiga va natijada jamiyatda davlat institutiga nisbatan ijtimoiy ishonchsizlik ruhining shakllanishiga olib kelmoqda. Bilim va ko'nikmalar transformatsiyasini ta'minlash maqsadida mahallalarda faoliyat yuritayotgan kasb-hunarga o'qitish markazlari hamda "Montaj" tizimidagi qisqa muddatli kurslarning o'quv dasturlarini sof amaliy va trening shakliga o'tkazish, ularni mahalliy bozor ehtiyojlariga moslashtirish zarur.

Davlat tomonidan joriy etilgan infratuzilmaviy madad tizimining mahalla darajasidagi ijtimoiy samaradorligini oshirish maqsadida biznes jarayonlarini tashkil etishning an'anaviy yondashuvlaridan voz kechish, ularning o'rniga tarmoqli va kooperatsion modellarni tatbiq etish talab etiladi. Empirik kuzatishlar shuni ko'rsatadiki, yakka tartibda faoliyat yuritayotgan oilaviy tadbirkorlar xomashyo sotib olish, mahsulotni qayta ishlash va uni bozorga chiqarish zanjirida ko'plab vositachilarga duch kelmoqda, bu esa ishlab chiqarilayotgan tovar va xizmatlarning tannarxi oshishiga hamda raqobatbardoshligining pasayishiga sabab bo'lmoqda. Ushbu muammoni tizimli hal etish uchun mahallalarda "bir mahalla – bir mahsulot" tamoyili asosida kichik klasterlar va

kooperativlarni shakllantirish mexanizmini nazariy va amaliy jihatdan mustahkamlash lozim. Bunday yondashuv Emil Dyurkgeymning ijtimoiy mehnat taqsimoti nazariyasidagi “organik birdamlik” konsepsiyasiga to‘la mos kelib, individlarning umumiy iqtisodiy manfaatlar atrofida birlashishi orqali jamiyatdagi ijtimoiy jipslik va institutsional barqarorlikni ta‘minlaydi.

Kooperatsiya tizimini rivojlantirish uchun mahallalarda yetakchi tadbirkorlarni aniqlash va ular atrofida kichik, mikro-oilaviy tadbirkorlik sub’ektlarini integratsiyalash lozim. Yetakchi tadbirkor davlatdan olinadigan yirik hajmdagi moliyaviy va infratuzilmaviy ko‘mak evaziga o‘z mahallasidagi kam ta‘minlangan, ijtimoiy daftarlarda turuvchi xonadonlarga xomashyo yetkazib berish, ularni zarur texnologiyalar bilan ta‘minlash va eng muhimi, tayyor mahsulotni kafolatli sotib olish majburiyatini o‘z zimmasiga oladi. Bunday ijtimoiy-iqtisodiy sheriklik modeli oilalardagi boqimandalik kayfiyatini bartaraf etib, ularni real daromad keltiruvchi barqaror mehnat faoliyatiga jalb qiladi. Ayni paytda, mazkur jarayon mahalla ichidagi ijtimoiy nazorat va o‘zaro mas’uliyat tuyg‘usini kuchaytiradi, chunki har bir ishtirokchining daromadi umumiy ishlab chiqarish zanjirining sifatiga bog‘liq bo‘ladi.

Raqamli jamiyat sharoitida oilaviy tadbirkorlik sub’ektlarining axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish ko‘nikmalarini rivojlantirish alohida strategik ahamiyat kasb etadi. Innovatsion iqtisodiyot sharoitida an’anaviy savdo va xizmat ko‘rsatish shakllari o‘z dolzarbligini yo‘qotib, elektron tijorat (e-commerce) va raqamli platformalar yetakchi o‘ringa chiqmoqda. Shu sababli “Har bir oila tadbirkor” harakati doirasida berilayotgan ta‘lim va konsalting xizmatlari mazmuniga “raqamli tadbirkorlik”, “marketpleyslar bilan ishlash”, “ijtimoiy tarmoqlar orqali marketing (SMM)” kabi zamonaviy yo‘nalishlarni chuqur singdirish zarur [4]. Bu aholining chekka hududlarda istiqomat qiluvchi qatlamlariga ham o‘z mahsulotlarini vositachilarsiz, to‘g‘ridan-to‘g‘ri respublika va xalqaro bozorlarga olib chiqish imkoniyatini beradi, bu esa ijtimoiy adolat va teng imkoniyatlar tamoyilini ta‘minlashga xizmat qiladi.

Motivatsion omillarni kuchaytirish tizimida faqatgina moddiy va moliyaviy rag‘batlantirish usullari bilan cheklanib qolmasdan, balki ma‘naviy va ijtimoiy-statusli rag‘batlantirish mexanizmlaridan ham keng foydalanish maqsadga muvofiqdir. Sotsiologik tadqiqotlarda inson xulq-atvorini yo‘naltiruvchi eng kuchli omillardan biri sifatida uning jamiyatdagi ijtimoiy mavqei va olgan e’tirofi e’tirof etiladi. Shu nuqtai nazardan, mahallalar darajasida muvaffaqiyatga erishgan, o‘zining ijtimoiy holatini tadbirkorlik orqali tubdan yaxshilagan va boshqa xonadonlarni ham ish bilan ta‘minlagan oilalarning ijobiy tajribasini keng targ‘ib qilish tizimini yaratish lozim. Bunday ijtimoiy namunalar (role models) boshqa oilalarda tadbirkorlikka nisbatan bo‘lgan ichki qo‘rquv va ishonchsizlik to‘siqlarini yengib o‘tishga, ularda muvaffaqiyatga erishish motivatsiyasini faollashtirishga ijobiy ta‘sir ko‘rsatadi.

Xotin-qizlar va yoshlarning tadbirkorlik faolligini oshirishga qaratilgan maxsus sotsiologik dasturlarni ishlab chiqish va amaliyotga joriy etish talab etiladi. Jamiyatda gender tenglikni ta‘minlash va yoshlar bandligini hal etishning eng samarali yo‘li ularning iqtisodiy mustaqilligiga erishishidir. Xotin-qizlar tadbirkorligini qo‘llab-quvvatlashda ularning uy-ro‘zg‘or va farzand tarbiyasi bilan bog‘liq ijtimoiy mas’uliyatini hisobga olgan holda, kasanachilik, hunarmandchilik, tomorqa xo‘jaligi va masofaviy xizmat ko‘rsatish (frilansing) kabi yo‘nalishlarni ustuvor ravishda moliyalashtirish lozim. Bu jarayonda xotin-qizlarning ijtimoiy moslashuvini ta‘minlash, ularda o‘ziga bo‘lgan ishonchni uyg‘otish maqsadida mahallalardagi xotin-qizlar faollari va tajribali psixologlar ishtirokida doimiy faoliyat yuritadigan kouching va mentorlik tizimini tashkil etish zarur.

Oilaviy tadbirkorlikni rivojlantirish va uning istiqbolli modellarini yaratish jarayonida mahalliy ijro hokimiyati organlari, banklar va fuqarolarning o‘zini o‘zi boshqarish organlari o‘rtasidagi uch tomonlama ijtimoiy sheriklik madaniyatini tubdan isloh qilish zarur. Bugungi kunda ko‘rsatilayotgan moliyaviy ko‘makning natijadorligi va barqarorligi ko‘p jihatdan ushbu institutlarning o‘zaro funksional muvofiqligiga bog‘liq bo‘lib qolmoqda. Sotsiologik monitoring xulosalari shuni ko‘rsatadiki, institutsional aloqalar zanjiridagi byurokratik to‘siqlar va axborot almashinuvining sustligi potensial tadbirkorlarning boshlang‘ich motivatsiyasini so‘ndiruvchi asosiy destruktiv omillardan biridir. Davlat va jamiyat institutlari o‘rtasidagi ishonch darajasini oshirish, aholining tadbirkorlik tashabbuslarini rasmiylashtirish jarayonlarini soddalashtirish maqsadida

“mahalla – bank – tadbirkor” formatidagi raqamli ekotizimni to‘liq integratsiyalash lozim. Bunday tizim har bir oilaning ijtimoiy-iqtisodiy holati, kredit tarixi, mavjud ishlab chiqarish ko‘nikmalari va real ehtiyojlari to‘g‘risidagi ma‘lumotlarni yagona algoritm asosida qayta ishlash imkonini beradi.

Ushbu raqamli ekotizim doirasida kredit mablag‘larini ajratish tizimini “natijaga yo‘naltirilgan moliyalashtirish” (performance-based financing) tamoyiliga o‘tkazish maqsadga muvofiqdir. Mablag‘lar oilaviy biznes sub‘ektlariga transhlar ko‘rinishida, loyihaning ma‘lum bir bosqichlari muvaffaqiyatli yakunlanganidan va ijtimoiy-iqtisodiy samara berganidan so‘ng berilishi lozim. Bunday nazorat mexanizmi mablag‘larning o‘zlashtirilish jarayonidagi maqsadsiz sarflanish, shaxsiy iste‘mol ehtiyojlariga yo‘naltirib yuborish kabi salbiy holatlarning oldini oladi va oilaning moliyaviy intizomini shakllantiradi. Ijtimoiy harakatning tizimli barqarorligini ta‘minlash uchun har bir mahallada hokim yordamchilari bilan birgalikda banklarning maxsus chakana mikrokredit menejerlari faoliyatini yo‘lga qo‘yish, ularning ish haqi va moddiy rag‘batlantirilishini bevosita mahallada tashkil etilgan va yashovchanligi ta‘minlangan oilaviy korxonalar soniga bog‘lash zarur.

Kichik va oilaviy tadbirkorlik sub‘ektlarining uzoq muddatli rivojlanishi va bozorda o‘z o‘rnini topishi uchun faqatgina moliyaviy ko‘makning o‘zi yetarli emasligini hisobga olib, ularni infratuzilmaviy va logistik jihatdan qo‘llab-quvvatlash tizimini kengaytirish lozim [6, – B.42]. Qishloq hududlarida yetishtirilayotgan mahsulotlarni saqlash, saralash, qadoqlash va yirik savdo tarmoqlariga yetkazib berishni ta‘minlovchi mahallalararo kichik agrologistika markazlarini tashkil etish davlat va xususiy sheriklik asosida amalga oshirilishi kerak. Bu chora oilaviy tadbirkorlarning mahsulot nobudgarchiligini kamaytirish bilan bir qatorda, ularning ishlab chiqarish hajmini oshirishga va barqaror sotuv bozorlariga ega bo‘lishiga olib keladi, bu esa o‘z navbatida jamiyatda barqaror o‘rta qatlamning (middle class) kengayishini tezlashtiradi.

Sh.M.Mirziyoyev “Kambag‘allikni qisqartirish, “mahallabay” ishlab, joylarda o‘shish nuqtalarini aniqlash, ishsizlikni kamaytirish, aholi daromadlarini oshirish bo‘yicha katta marralarni belgilab olganmiz. Bu borada davlat idoralari va xizmat ko‘rsatuvchi barcha tashkilotlar tadbirkorlar bilan har kuni yaqin hamkorlikda ishlab, ularga amaliy yordam ko‘rsatishi shart” [7], deb ta‘kidlagan edilar.

Oilaviy tadbirkorlik madaniyatini tizimli rivojlantirish va kelajak avlodda tadbirkorlikka nisbatan ijobiy ijtimoiy munosabatni shakllantirish maqsadida ta‘lim tizimi bilan integratsiyalashuvni kuchaytirish lozim. Umumta‘lim maktablarining yuqori sinflaridan boshlab, ayniqsa mahallalardagi yoshlar uchun “Zamonaviy oilaviy tadbirkorlik asoslari”, “Raqamli moliyaviy savodxonlik” va “Startup loyihalarni boshqarish” kabi amaliy to‘garaklar va kurslarni tizimli joriy etish zarur. Ta‘lim jarayoni o‘quvchilarga faqat nazariy bilim berish bilan cheklanmay, ularni muvaffaqiyatli tadbirkorlarning ish faoliyati bilan bevosita tanishtirish, mahallalardagi ishlab chiqarish jarayonlarida amaliyot o‘tash shaklida tashkil etilishi kerak. Bu yosh avlod ongida mehnatsevarlik, mustaqil fikrlash va iqtisodiy tashabbuskorlik qadriyatlarini singdirish orqali jamiyatdagi ijtimoiy kapitalning sifat jihatidan yangi bosqichga chiqishiga poydevor bo‘ladi.

Oilaviy biznes sub‘ektlarini institutsional jihatdan qo‘llab-quvvatlash va ijtimoiy harakat barqarorligini ta‘minlashda tavakkalchiliklarni boshqarish (risk management) va sug‘urtalash mexanizmlarini mikro-darajada tatbiq etish strategik zaruriyat hisoblanadi. Sotsiologik kuzatuvlar shuni ko‘rsatadiki, oilaviy tadbirkorlik sub‘ektlari tashkiliy-huquqiy va iqtisodiy jihatdan eng zaif qatlam bo‘lib, tashqi bozor kon‘yunkturasining o‘zgarishi, tabiiy-iqlim omillari (ayniqsa, agrar sohada) va kutilmagan ijtimoiy fors-major holatlariga tez inqirozga uchraydi. Bu holat nafaqat ajratilgan imtiyozli kreditlarning qaytmasligiga, balki muayyan oilaning ijtimoiy mavqei yanada pasayib, kambag‘allik tuzog‘iga (poverty trap) tushib qolishiga olib keladi. Ushbu salbiy transformatsiyalarning oldini olish maqsadida “Har bir oila tadbirkor” harakati doirasida loyihalarni majburiy va ixtiyoriy mikrosug‘urtalash tizimini joriy etish lozim. Sug‘urta mukofotlarining ma‘lum bir qismini davlat tomonidan subsidiyalash hisobiga qoplash oilaviy tadbirkorlarda ertangi kunga bo‘lgan ijtimoiy ishonch va xavf-xatarlardan himoyalanganlik tuyg‘usini kuchaytiradi.

Institutsional muhitni takomillashtirishning keyingi bosqichi mahallalarda ishlab chiqarilayotgan mahsulotlarning sifati va brend madaniyatini shakllantirish bilan bevosita bog‘liqdir [8, – B.79]. Oilaviy tadbirkorlar tomonidan tayyorlanayotgan mahsulotlar ko‘pincha

standartlashtirilmagan va norasmiy xarakterga ega bo‘lib, bu ularning yirik savdo markazlari va rasmiy bozor tarmoqlariga kirishini cheklaydi. Shu nuqtai nazardan, har bir tuman va mahalla darajasida hududiy brendlarni (territorial branding) yaratish va ularni davlat tomonidan ro‘yxatdan o‘tkazish tizimini yo‘lga qo‘yish zarur. “Mahalla mahsuloti” sifat belgisini joriy etish orqali iste‘molchilarda mahalliy oilaviy biznes mahsulotlariga nisbatan ijtimoiy simpatiya va yuqori ishonch muhitini yaratish mumkin [9, – B.46]. Ushbu jarayon kichik ishlab chiqaruvchilarga o‘z mahsulotlarini yuqoriroq qo‘shilgan qiymat bilan sotish va iqtisodiy raqobatga bardosh berish imkonini taqdim etadi.

Ijtimoiy harakatning natijadorligini oshirishda ijtimoiy audit (social audit) va jamoatchilik ekspertizasi institutlarini kengaytirish lozim. Kredit resurslarini taqsimlash, subsidiyalar ajratish va kasb-hunarga o‘qitish jarayonlari ustidan nafaqat davlat nazorat organlari, balki bevosita mahalla faollari, nodavlat-notijorat tashkilotlari va mustaqil sotsiologlardan iborat bo‘lgan jamoatchilik kengashlari nazoratini o‘rnatish davr talabidir.

Raqamli jamiyatda xonadonlarning moliyaviy mustaqilligiga erishishi uchun oilaviy biznesni “raqamli platforma iqtisodiyoti” (gig economy) bilan integratsiya qilish zarur. Zamonaviy axborot texnologiyalari rivojlangan sharoitda uydan chiqmasdan turib, masofaviy xizmatlar ko‘rsatish, intellektual mehnat mahsulotlarini yaratish va raqamli kontent ishlab chiqarish orqali yuqori daromad topish imkoniyatlari kengaymoqda. Shu sababli, imtiyozli kredit ajratish yo‘nalishlariga nafaqat an‘anaviy chorvachilik, issiqxona yoki tikuvchilikni, balki xonadonlarda raqamli ish o‘rinlarini yaratish, ya‘ni yuqori tezlikdagi internet, zamonaviy kompyuter texnikasi sotib olish va IT sohasida malaka oshirishni qo‘llab-quvvatlashni ham ustuvor vazifa sifatida kiritish maqsadga muvofiqdir. Bu chora, ayniqsa, qishloq joylardagi ishsiz yoshlar va xotin-qizlarning ijtimoiy-iqtisodiy integratsiyasini ta‘minlashda yuqori samara beradi.

Uzoq muddatli ijtimoiy-iqtisodiy prognozlariga tayanib, “Har bir oila tadbirkor” ijtimoiy harakatini strategik rivojlantirish uchun maxsus Ijtimoiy innovatsiyalar va tadbirkorlikni rivojlantirish jamg‘armasini tashkil etish taklif etiladi. Ushbu jamg‘arma faqatgina kredit berish bilan shug‘ullanmay, balki oilaviy biznes uchun innovatsion g‘oyalarni sotib olish, xorijiy ilg‘or tajribalarni mahalliyashtirish, tadbirkor oilalar uchun doimiy tizimli kouching dasturlarini moliyalashtirish va ijtimoiy tadbirkorlik (social entrepreneurship) loyihalarini qo‘llab-quvvatlash bilan shug‘ullanishi lozim. Ijtimoiy tadbirkorlik modeli orqali mahallalardagi ijtimoiy muammolarni (nogironligi bor shaxslar bandligi, yolg‘iz keksalarga qarash, ekologik muammolar) biznes usullari bilan hal etuvchi oilaviy korxonalar tarmog‘ini kengaytirish jamiyatning ichki birdamligi va barqaror taraqqiyotini ta‘minlashda muhim poydevor bo‘lib xizmat qiladi.

Oilaviy tadbirkorlik sub‘ektlarini raqamli jamiyat talablariga moslashtirishning muhim shartlaridan biri bu milliy va mintaqaviy darajadagi ta‘minot zanjirlarini (supply chain) tizimli ravishda detsentralizatsiya qilishdir. Amaldagi ijtimoiy-iqtisodiy tuzilmada oilaviy biznes vakillari ko‘pincha yirik ishlab chiqaruvchilar va mahsulot yetkazib beruvchilar soyasida qolib ketmoqda, bu esa ularning bozor sub‘ektlari sifatida mustaqil qaror qabul qilish imkoniyatlarini cheklaydi [10, – B.57]. Ushbu institutsional disbalansni bartaraf etish uchun davlat xaridlari tizimida oilaviy tadbirkorlik sub‘ektlari uchun maxsus kvotalar va kafolatlangan buyurtmalar paketini joriy etish maqsadga muvofiqdir. Jamiyatda kichik ishlab chiqaruvchilarni bunday usulda himoya qilish tizimi ijtimoiy adolat mezonlarini mustahkamlash bilan bir qatorda, mahalliy xomashyoni chuqur qayta ishlash asosida ichki bozorni import o‘rmini bosuvchi tovarlar bilan to‘ldirishga xizmat qiladi.

Sotsiologik jihatdan aholining turli jins va yosh guruhlari o‘rtasida tadbirkorlikka bo‘lgan ijtimoiy munosabatni o‘rganish jarayonida “avlodlararo qadriyatlar transformatsiyasi” (intergenerational value shift) fenomeni ko‘zga tashlanadi. Katta avlod vakillari an‘anaviy ravishda barqarorlik va past tavakkalchilikka ega bo‘lgan mehnat shakllariga moyillik bildirsa, yosh avlod innovatsion, yuqori texnologik va ijtimoiy jihatdan mobil bo‘lgan biznes modellarini afzal ko‘rmoqda. “Har bir oila tadbirkor” ijtimoiy harakati doirasida ushbu ikki avlodning ijobiy jihatlarini birlashtiruvchi “oilaviy sinergiya” modelini yaratish zarur. Bunda katta avlodning an‘anaviy boshqaruv va kasbiy tajribasi yoshlarning raqamli ko‘nikmalari va kreativ g‘oyalari bilan

integratsiyalashadi, bu esa oilaviy korxonalarining nafaqat iqtisodiy yashovchanligini, balki ularning ichki ijtimoiy jipsligini ham ta'minlaydi.

XULOSA

Qishloq hududlarida oilaviy tadbirkorlikni barqaror rivojlantirishning yana bir strategik yo'nalishi – agroturizm va ekoturizm tarmoqlarini xonadonlar negizida tashkil etish hisoblanadi. O'zbekistonning o'ziga xos tabiati, mahalliy urf-odatlarini, milliy taomlari va an'anaviy turmush tarzi xorijiy va mahalliy turistlar uchun katta qiziqish uyg'otmoqda. Qishloq xonadonlarida mehmon uylari (guest houses) tashkil etish, turistlarga mahalliy urf-odatlarini namoyish qilish, milliy taomlar tayyorlash jarayonlarini ko'rsatish (master classes) va eko-turlar uyushtirish tizimiga imtiyozli kreditlar ajratilishi lozim. Bunday turizm klasterlarining mahalla darajasida shakllanishi hududlarning infratuzilmasini yaxshilashga, yangi xizmat ko'rsatish shoxobchalarining ochilishiga va qishloq aholisi daromadlarining sezilarli darajada oshishiga olib keladi.

Jamiyatda tadbirkorlik muhitini sog'lomlashtirish va oilaviy korxonalar o'rtasida halol raqobat tamoyillarini qaror toptirish uchun korrupsion omillar va mahalliychilik holatlariga chek qo'yish zarur. Kredit resurslari yoki subsidiyalarning mahallalarda tanish-bilishchilik yoki shaxsiy manfaatlar asosida taqsimlanishi aholi o'rtasida ijtimoiy norozilik kayfiyatini keltirib chiqaradi va davlat tomonidan amalga oshirilayotgan islohotlarning ijtimoiy qiymatini pasaytiradi. Bu muammoni hal etish uchun barcha arizalarni qabul qilish va ko'rib chiqish jarayonlarini to'liq blokcheyn (blockchain) texnologiyalari asosida ishlaydigan shaffof raqamli platformaga o'tkazish zarur. Raqamli tizim ariza beruvchining ijtimoiy maqomi va ehtiyoj darajasini inson omilisiz, sof ob'ektiv mezonlar asosida baholaydi, bu esa ijtimoiy adolat va teng imkoniyatlar tamoyilini kafolatlaydi.

Uzoq muddatli strategik maqsadlarga erishish uchun "Har bir oila tadbirkor" ijtimoiy harakati doirasida erishilgan natijalarni muntazam ravishda mustaqil sotsiologik va ilmiy-amaliy tadqiqotlar orqali fundamental baholab borish tizimi (independent academic evaluation) yaratilishi shart. Ilmiy asoslangan sotsiologik tahlillar islohotlarning nafaqat yutuqlarini, balki ularning yashirin ijtimoiy oqibatlarini, aholining turli qatlamlaridagi fikr-mulohazalarni va yuzaga kelayotgan yangi ehtiyojlarni oldindan prognoz qilish imkonini beradi. Ilm-fan va amaliyotning bunday tizimli integratsiyasi Yangi O'zbekistonda "motivatsiya–ko'nikma–moliyaviy ko'mak" konsepsiyasining nazariy-metodologik asoslarini yanada boyitadi va uning ijtimoiy samaradorligini jahon andozalari darajasiga ko'taradi.

Adabiyotlar/ Литература/ References:

1. Мирзиёев Ш.М. Янги сайланган Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг лавозимга киришиш тантанали маросимига бағишланган Олий Мажлис палаталари қўшма мажлисидаги нутқи. 06.11.2021 й.
2. Вебер М. Протестантская этика и дух капитализма // Избранные произведения. – М.: Прогресс, 1990. – С. 61–272.
3. Ўзбекистон Республикаси Конституцияси (2023 йил 30 апрель куни ўтказилган Ўзбекистон Республикаси референдумида умумхалқ овоз бериш орқали қабул қилинган). – Тошкент: "Ўзбекистон", 2023. – 80 б.
4. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 7 июндаги "Ҳар бир оила – тadbirkor" дастурини амалга ошириш тўғрисида"ги ПҚ-3777-сонли Қарори // Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами. – Тошкент, 2018.
5. Бўриев С.А. Оилавий тadbirkorлик ривожланишининг социологик жиҳатлари // Социология фанлари журнали. – Тошкент, 2022. – № 2. – Б. 45–53.
6. Холмуминов Ш.Р. Меҳнат бозори иқтисодиёти ва социологияси: Ўқув қўлланма. – Тошкент: ТДИУ, 2014. – 280 б.
7. Мирзиёев Ш.М. Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг мамлакатимиз тadbirkorлари билан очиқ мулоқот шаклидаги учрашувда сўзлаган нутқи. 20.08.2021 й.

8. Умаров Б.М. Глобаллашув зиддиятлари ва ёшлар тарбияси. – Тошкент: “Академия”, 2011. – 216 б.
9. Ўзбекистон Республикаси Камбағалликни қисқартириш ва бандлик вазирлигининг тизимли ҳисоботлари ва статистик тўпламлари (2021–2025 йй.).
10. Абдурахмонов Қ.Ҳ. Инсон тараққиёти//Дарслик. – Тошкент: “Фан ва технология”, 2013. – 432 б.

ИЖТИМОЙ ТАДҚИҚОТЛАР ЖУРНАЛИ

ЖУРНАЛ СОЦИАЛЬНЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ
JOURNAL OF SOCIAL STUDIES

Контакт редакций журналов. www.tadqiqot.uz
ООО Тадқиқот город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Тел: (+998-94) 404-0000

Editorial staff of the journals of www.tadqiqot.uz
Tadqiqot LLC The city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Phone: (+998-94) 404-0000